

Nepokoje v pohraničí	A zatímco takto pokojně probíhal život a práce v obci, vyvstávala na severu naší vlasti černá mračna, hrozící bouří. Němci, obývající severní část Čech, počali se bouřiti proti našemu státu, jsouce podporováni mravně i hmotně z německé říše. Volali po spojení s Německem, po „svém“ führerovi Hitlerovi. „My chceme heim“, volali všude, kde byli ve většině v severních městech a obcích. Vyvolávali stále výtržnosti a pronásledovali tam usazené Čechy.
Stanné právo	Třináctého září bylo vyhlášeno stanné právo v několika pohraničních okresech; již večer a v noci téhož dne projížděly Kněževsi vojenské tanky, obrněná auta a jiná motorová vozidla. Také po státní silnici „Za Vrchy“ jelo veliké množství. Všechny směřovaly na sever do ohrožených míst, ku hranicím.
Mobilizace	Čtrnáctého září pak vyhlášena částečná mobilizace. Od nás narukovalo přes 80 záložníků. Den nato bylo odvedeno do Rakovníka 15 párů koní. Týž den připochovalo do Kněževsi první vojsko a zde se ubytovalo.
Další záložníci	Osmnáctého a 19. září povolávání ještě další záložníci.
Mnichovská dohoda	Dvacátého prvního září bylo vyhlášeno v rozhlase, že naše vláda na nátlak Anglie a Francie musila přistoupiti na ponižující pakt v Mnichově, mezi těmito mocnostmi a Hitlerem uzavřeným. Dle tohoto ujednání jsou připojeny tzv. Sudety k německé říši. Obě spřátelené velmoci nás opustily, zradily. Přirozeně že i v naší obci vzbudily tyto zprávy veliký rozruch, hloučky lidu se scházely na ulicích a bylo živě a rozčileně o tom všem debatováno.
Všeobecná mobilizace	Dvacátého druhého září v noci v 11 hodin byla vyhlášena všeobecná mobilizace od 20 do 40 let, rovněž koní a motorových vozidel. Zároveň nařízeno noční zatemňování oken.
Srážky s Němci	Zatím docházely ústní zprávy o prvních srážkách našich vojáků s Němci.
Kryty	V těch pohnutých dnech byly vykopány před školou kryty, a sice hluboké příkopy. Také na jiných místech se měly takové kryty vykopati, ale z toho sešlo.
Ukryté zbraně	V tomto všeobecném rozehvěvání se po obci roznesla zpráva, že ve statku č. 42 jsou uloženy zbraně pro Němce, a tak tam byla učiněna prohlídka, ale nic nalezeno nebylo a zpráva se ukázala klamná. Podezření bylo vysloveno proto, že jeden příbuzný z tohoto statku byl Němec a stoupenec „bílých punčoch“ a hakenkrajce.
Vojenský provoz	V obci bylo v ty dny velmi živo. Byli zde ubytováni vojáci a přes obec stále jezdila vojenská auta oběma směry, to je na Rakovník i do Sudet.

Ježto bylo mnoho koní odvedeno, scházely zdejšími hospodářům potahy na polní práce, a tak 27. září přibylo do obce mnoho párů koní, které byly propůjčeny hospodářům.

Dvacátého devátého září odešla část vojska z Kněževsi.

Třicátého září pak nastal „černý pátek“ našeho národa. V šest hodin večer bylo vyhlášeno připojení německého území k říši německé. Lidé chodili po obci bledí a rozrušení a každý čekal s úzkostí, co se stane dále.

Osmého a devátého října odtáhli od nás poslední vojáci zde ubytovaní. Byli to dělostřelci a technická rota.

Desátého října obsadili němečtí vojáci sousední Kolečovice, Hořesedly, Veclov a Svojetín.

Dráha jede nyní jen do Kněževsi. Lounská dráha je přerušena zabráním Svojetína s nádražím.

Mezi ústupem našeho vojska a obsazením německými vojáky uplynul vždy asi 1 den, kdy v těch zabíraných obcích nebylo nikoho, kdo by udržoval pořádek. Toho využili rozzuření němečtí fanaticové a přepadali české lidi žijící v národnostní menšině u nich, týrali je nelidsky, vytloukali okna a jejich příbytky, a mnozí Češi unikli ztýráním a snad i smrti jen tím, že uprchli oknem takřka neoblečení. Nejhuře se vedlo v Kolečovicích Židům. O týráním těchto lidí byly vyprávěny hrůzostrašné věci. Teprve příchod německých oddílů tam zjednal klid.

Ježto byly zabrány hnědouhelny doly na severu, nastal u nás veliký nedostatek uhlí, který trval celou zimu.

Devatenáctého října bylo v Kněževsi smutné posvícení. Do Kněževsi se uchýlilo mnoho lidí, kteří uprchli ze zabraného území před Němci. Jsou to většinou Češi, ale i někteří Němci, kteří prchali před Hitlerovými fašisty. Vznikl tak velký nedostatek bytů. Několik dní projížděla nákladní auta a vozy s nábytkem a jiným zbožím naší obcí dále do vnitra Čech. K nám do obce se přistěhovalo asi 65 rodin.

23. listopadu určila rozhraničovací komise definitivní hranice. Kněževs se tak rázem stává pohraniční obcí. Byl zde pak zřízen celní úřad a přesídlilo sem mnoho finančních a pohraničních strážníků většinou i s rodinami. Hostinec na „Rozkoši“ byl rovněž zabrán Němci.

Rozhraničovací komise byla z české strany zastoupena těmito pány: Štábní kapitán dělostřeleckého pluku Felix Killmaier, dělostřelecký pluk 301, narozen r. 1903 v Černčicích u Loun. Kapitán

Nedostatek koní

Odchod vojska

Zábor pohraničí

Odchod vojska

Obsazení okolních obcí

Železnice

Násilnosti

Nedostatek uhlí

Uprchlíci

Nové hranice

Složení komise

dělostřeleckého pluku 301 Stanislav Marpt (?), narozen 1906 v Tavírně, okres Příbram, a inspektor I. třídy finanční stráže Ladislav Tomeš, narozen 15. srpna 1897 v Brodeslavech, okres Královice, příslušný do Kněževsi. Tito pánové se podepsali do zdejší pamětní knihy na památku, kdy naše obec se octla na hranicích republiky.

Slintavka Na podzim vypukla v obci slintavka a kulhavka, jež sem byla zavlečena patrně česáči v chmelách.

Politické strany Dvacátého osmého prosince byla rozpuštěna strana komunistická a brzy nato zrušeny všechny politické strany a spolky a zřízeny strany dvě. Národní jednota a Národní strana práce.

MUDr. Topka Koncem předešlého roku odešel dosavadní státní obvodní lékař MUDr. Fr. Topka na odpočinek.

1939

Zábor Tento rok zastihl obyvatele naší obce ještě v silném rozechvění po událostech z loňského roku. 7. ledna byl přičleněn k Německu a zabrán další díl státní silnice Za vrchy z kněževského katastru. Kněževeští měli pak různé potíže při docházení na svoje pole. Pro uprchlíky z tzv. Sudet, kteří se k nám před Němci uchýlili, vařily se obědy téměř ½ roku. 6. ledna provedena byla sbírka ve prospěch uprchlíků.

Obsazení Dne 15. 3. 1939 slyšíme časně zrána velmi tragickou zprávu z rozhlasu, že „führer“ Adolf Hitler zřídil Protektorát Čechy a Morava v rámci velkoněmecké říše, a že státní prezident Dr. E. Hácha „vložit osud našeho národa do jeho rukou“. Pak následovala strašná zpráva, že již po státní silnici na kněževském území projíždí německé vojsko. Bylo to za velkého větru a sněho-dešťové bouře. Nálada mezi obyvatelstvem byla velmi vzrušená, úzkost z budoucnosti.

Zbraně Hned 18. 3. 1939 bylo vyhlášeno, aby všichni obyvatelé odvedli jakékoliv zbraně.

Jízda vpravo Od 17. 3. 1939 nařízeno, že všechny povozy pojedou po pravé straně silnice. Až dosud se jezdilo po levé. Všechny vyhlášky a nařízení, a těch bylo dost, vydávány jsou v jazyku německém na prvním a českém na druhém místě.

Prapory 20. dubna v den narozenin Adolfa Hitlera bylo úředně nařízeno, aby vyvěšeny byly prapory s hakenkrajcem a prapory protektorátní. Toho dne se nepracovalo. Na soukromých domech prapory vyvěšeny nebyly. Občané toho nařízení nedbali. Četníci pak chodili a zjišťovali, kdo prapor nemá vyvěšen.

Sportovní a fotbalový klub „Český lev“ přesídlil do Kněževsi z Kolečovic, neboť tam byli Němci, a zahájil svoji činnost pod názvem „Sportovní klub Český lev v Kněževsi“. Sportovní hřiště bylo na louce za „kolonií“.

V dubnu byly rozpuštěny politické strany a ustavena jedna politická strana „Národní souručenství“. Náborová akce hned začala a trvala 3 dny.

Zubní technik Popper, izraelitského vyznání, odstěhoval se narychlo do Ameriky, aby život zachránil a tak se uhnul včas krutému osudu Židů, kteří tu zůstali.

Dne 4. 4. 1939 přišlo do hostince několik „ordnerů“, a když český národ uráželi, naši mladí lidé je ztrestali. V noci z 5. na 6. dubna německý učitel opět urážel český národ, když pak vyšel z hostince, byl našimi 3 mladými muži zbit.

Ve žních kněževeští rolníci, kteří měli pole za protektorátní hranicí, jež byla asi uprostřed mezi Kolečovicemi a Kněževsi, a těch bylo dosti, musili se dožebrať, aby je němečtí četníci pustili na pole.

V noci dne 26. srpna zastaveny byly všechny soukromé telegrafické i telefonické zprávy, takže teprve v pátek 1. září dovidáme se v Kněževsi, že Hitler vypověděl válku Polsku. Tím dnem začala druhá světová válka, hroznější prvě světové války. Hned byly nařízeny hlídky CPO (tj. civilní protiletectká obrana). Občané se v hlídkách střídají v pořadí podle domovních čísel. Také se zatemňují okna. Dne 3. září vyhlášena válka mezi Německem a Francií a Anglií.

Nastává nouze o potraviny. Aby je lidé nemohli vykupovati volně, byly vydány potravinové lístky, také lístky na textilie a obuv, cigarety a tabák. Tak volný obchod ustal nadobro.

Židům byly zabráný radiové přijímače. Do Kněževsi se uchýlily 2 židovské rodiny, které prchaly z pohraničí.

Nápisy jsou všude dvojjazyčné, německo-české.

Dne 4. října 1939 musily se vyvěsiti prapory na oslavu vítězství nad Polskem a dobytím Varšavy. Jak smutná událost, jaké neštěstí postihlo polský národ.

22. 11. vznikl poplach ve zdejších školách. Děti se rozprchly ze školy. Roznesla se zpráva, že budou očkovány německými lékaři neznámou očkovací látkou. Proto si pro ně rodiče do školy přišli a odvedli je domů.

I o uhlí je nouze. Přiděluje se na lístky, na rodinu 16 q uhlí hnědého nebo 10 q kamenného.

Český lev

Národní souručenství

Židé

Provokace

Obtíže

Začátek války

Nouze

Židé

Nápisy

Povinná oslava

Poplach

Nedostatek uhlí

- Počasí** Počasí v roce 1939 bylo značně nepříznivé. V březnu padal sníh a značně mrzlo. Po celý květen bylo chladno a deštivo. 18. května se přihnala bouře s krupobitím. Trvala asi půl hodiny. Ještě ráno druhého dne bylo místy mnoho krup. V zahradách, v polích, ve chmelnicích byly způsobeny velké škody. Také 9. července přihnala se silná vichřice, zlomila v obci několik stromů, též smuteční vrbu u potoka, druhou u kostela.
- Chmel** Česání chmele začalo 20. srpna. Až do té doby bylo deštivé počasí. Na česání chmele se vyjasnilo a po celou sezonu sklizně chmelové bylo hezké počasí.
- Sněhová kalamita** Od 5. prosince padal sníh, napadlo jej mnoho, byly až půlmetrové závěje. Sníh nadělal velké škody v zahradách, ale největší v lesích, spousta stromů se polámala a vyvrátila.
- Spolky** Činnost spolková a kulturní takřka ustala, neboť poměry vyvolané německým útiskem byly zlé.
- Hasiči** Hasičský sbor neměl v tomto roce mnoho práce, ohňů bylo naštěstí málo. 28. října hořela stodola v čp. 228. Oheň byl brzy uhašen.
- Spolky** Činnost Sokola, Okrašlovacího spolku takřka žádná.
- Školní rozhlas** Ve škole dne 5. listopadu bylo slavnostně zahájeno vysílání do učeben rozhlasu.
- Koncert** V sobotu dne 21. října uspořádalo Pěvecké sdružení z Rakovníka v sokolovně „Večer české písně“. Čistý výtěžek byl odevzdán škole.
- Chmel** V roce 1939 sklidilo se celkem 401 014 čtvrtků chmele. Z toho bylo naváženo 3 031 žoků o váze 283 082,5 kg chmele hrubé váhy.